

Свабодны Салігорск

н е з а л е ж н а я г а з э т а

Заснавана ў верасьні 2006 г. | Выдаецца клясычным беларускім правапісам | Сакавік 2008 №3 (20)

90 ГОД БНР

Утварэнъне Беларускай Народнай рэспублікі на пачатку XX ст. стала лёсавызначальным для беларусаў.

З вышыні XXI ст. відавочна, што ўтварэнъне БНР і абвяшэнъне яе незалежнасці сталі тым стымулам, які прымусіў расейскіх бальшавікоў абвесыціць пра стварэнъне БССР, пераемніцай якой зьяўляецца цяперашняя Рэспубліка Беларусь.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ "ІМЁНАУ СВАБОДЫ"

Вядомы беларускі пісьменнік, паэт і літаратар Уладзімір Арлоў прэзентаваў сваю апошнюю кнігу "Імёны Свабоды" у Салігорску. У сустрэчы таксама прамаў удзел старшыня апальнага Саюзу беларускіх пісьменнікаў Але́сь Пашкевіч.

Прэзентацыя мусіла адбыцца яшчэ месяц таму ў адной са школ гораду, але ж мясцовыя ўлады не далі на гэта дазволу.

сторонка 7

ПЕРАВОД СТРЭЛАК НАЗАД

Збор акцыянераў ААТ "Салігорскпрамбуд", які адбыўся 14 сакавіка цяперашняга года, падтрымаў прапанову апарата дырэкцыі аб вяртанні прадпрыемству гістарычнай назвы.

Пасля адпаведных узгадненій і сцвярджэнняў у самыя бліжэйшыя месяцы ААТ "Салігорскпрамбуд" будзе пераназваны ў ордэна Кастрычніцкай Рэвалюцыі ААТ "Будаўнічы трэст № 3". Гэту высокую урадавую узнагароду калектыву будтрэста № 3 Міністэрства прамысловасці і будаўніцтвы БССР атрымаў 24 сакавіка 1981 года.

сторонка 3

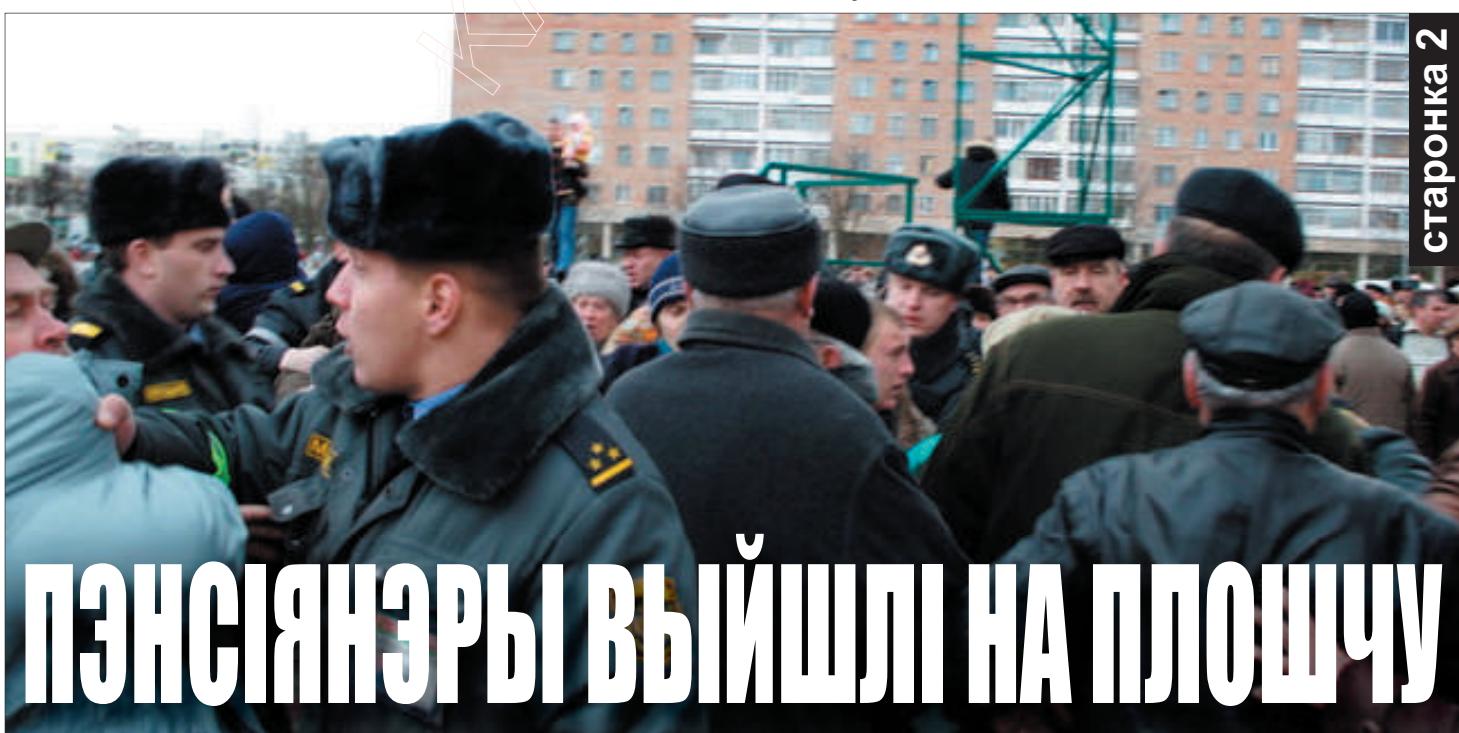
сторонка 2

ДЗЕНЬ НЯВОЛІ

25 сакавіка беларусы ўсяго сьвету адзначалі 90-я ўгодкі з Дня абвяшчэння Незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі - Дзень Волі.

У Эўрапарламэнце з гэтае нагоды адбыўся "Беларускі тыдзень", Аднак у Беларусі 25 сакавіка падзеі адбываліся ня так пазытыўна.

ПЕНСІЯНЭРЫ ВЫЙШЛІ НА ПЛОШЧУ

сторонка 2

ДЗЕНІВ НЯВОІІ

25 сакавіка беларусы ўсяго сьвету адзначалі 90-я ўгодкі зь Дня абвяшчэння Незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі - Дзень Волі.

У Эўрапарлямэнце з гэтае нагоды адбыўся "Беларускі тыдзень", праграма якога ўключала паказ фільму рэжысёра Юр'я Хашчавацкага «Плошча», выставы мастакоў Алеся Марацкіна й Рыгора Сітніцы, фатографаў Ігара Крашэўскага і Адама Тухлінскага, выступ гурту Зымітра Вайцюшкевіча «W-Z Orchestra».

Аднак у Беларусі 25 сакавіка падзеі адбываліся ня так пазытыўна. З раніцы ў сталіцы началі зьяўляцца шматлікія паведамленыні пра затрыманыні людзей у рэгіёнах каб тыя не патрапілі ў Менск. Ужо за некалькі гадзін да пачатку акцыі мінавікі зауважалі непрапарцыйна вялікую колькасць міліцыі і амапаўшы ў раёне плошчы Якуба Коласа, за Філярмоніяй звыкла стаялі аўтазакі. Традыцыяна не спыняўся на патрэбным месцы і грамадзкі транспарт, нікога не пускалі ў мэтро.

Урэшце разьбітых на неалькі груповак пяцітысянчы натоўп быў жорстка разагнаны спэцназаўцамі. Не шкадавалі ні жанчын, ні дзяцей, ні журналістаў. У выніку ў пастарунках Менску апынулася ля стотні дэмантрантаў, большасць з якіх патрапіла на "суткі". Астатнія атрымалі вялікія штрафы.

МАЛАДАФРОНТАЎЦЫ ВЫВЕЛІ НА ПЛОШЧУ СОТНІ ПЭНСІЯНЭРАЎ

2 сакавіка ў Салігорску на цэнтральную плошчу гораду выйшлі каля 300 чалавек для ўдзелу ў мітынгу ў абарону сацыяльных гарантый. Праз пяць хвілін пасля пачатку міліцыянты гвалтоўна затрымалі найбольш актыўных удзельнікаў. Дапамогу міліцыянтам аказваў адміністраціўныя запрошаны на мерапрыемства менскі спэцназ.

Мітынг ставіў за мэту выказваныне нязгоды з палітыкай дабравольна-прымусовых збораў мясцовых уладаў на рамонт

городу да 50-гадовага юбілею, выказваныне падтрымкі індывідуальн

ным прадпрымальнікам, пратэст супраць адмены льготаў. Да мітынгу была адміністраціўныя падрыхтаваная адпаведная рэзалюцыя, якая між іншым уключала патрабаваныне неадкладнага вызваленя палітвязняў.

Ужо за гадзіну да пачатку міліцыянты началі перапісаць асабістыя дадзеныя ўсіх хто знаходзіўся на плошчы. Ня гледзячы на гэта на Цэнтральнай плошчы гораду сабралася больш за 300 чалавек. Мітынг пачаўся а 14-й, але ўжо праз 5 хвілін пасля пачатку акцыі плошча была ачэплены мясцовай міліцыяй, якой на дапамогу прыехаў менскі спэцназ.

Былі затрыманыя дзесяць чалавек: Уладзімер і Іван Шылы, Андруш Тычына, Крысыціна Самойлава, Аляксей Валабуеў, Зыміцер Банько, Анатоль Мірашнічэнка, Рыгор Астапеня, Генадзь Кудзёлка. Пэнсіянеру Кудзёлке пры затрыманні стала кепска з сэрцам. З пастарунку яго забрала «хуткая» і даставіла ў Старобінскую бальніцу.

На восем чалавек міліцыянты склалі пратаколы за ўдзел у несанкцыянаванай акцыі. Пяцёх затрыманых маладзёнаў вызвалілі праз некалькі гадзін. У ічу (ізаяльтар часовага ўтрыманьня) зъмясьцілі Уладзіміра Шылу і Зымітра Банько. З сакавіка над імі адбыўся суд.

18-ці гадовы актыўіст Маладога Фронту Зыміцер Банько быў асуджаны да 3 сутак арышту. Прадпрымальніку Уладзіміру Шала, бацьку вядомых салігорскіх маладафронтаваўцоў Івана і Ільлі, прысудзілі ажно 15 сутак. Падтрымаць грамадзкіх актыўістаў на судзе прыехаў лідэр Маладога Фронту, былы палітвязень, Зыміцер Дашкевіч. Присуд выносіла судзьдзя Лапіна.

ЗАБОЙСТВА Ў ЭФІРЫ

15 лютага з экранаў тэлевізараў Лукашэнка цынічна заяўвіў "Я згадзіўся — хай вязе, лечыць жонку... Ён адмовіўся яе лечыць. Але гэта сямейныя праблемы, адмовіўся, дык адмовіўся."

Сымяротная хворая Ірына Казуліна знайшла ў сабе сілы адказаць на гэтыя слова адкрытым лістом. Яна ўжо не магла гаварыць, але пісала: «Зачапіла за жывое грэблівае стаўленіне да нашай сям'і. Хоць часам здаецца, што нічога падобнага ўжо не можа вывесці з сябе, цынізм дзівіць. Тыя прапановы, якія былі агучаныя яго пасланцом нам, былі непрымальнімы. Гэта было б ганебнымі ўцёкамі з краіны».

23 лютага Ірына Казуліна памерла. Адміністрацыя калёніі доўга не хацела выпускаць А. Казуліну на пахаваныне жонкі. Але пакутніца-жанчына абудзіла такую хвалю грамадзкага спачування і абурэння, што ўлады ўрэшце былі вымушаныя адшкадаваць палітыку трыдні адпачынку.

У Салігорску можа зъявіцца вуліца Быкава

Адна з вуліц Салігорска павінна быць названая імём беларускага пісьменьnika Васіля Быкава — аўтара сусветна вядомых аповесьцяў "Сотнікаў", "Альпійская баліда", "Абэліск" і іншых твораў.

З такой прапановай да раённай адміністрацыі Салігорска зъяўрнуўся Незалежны прафсаюз гарнякоў. Па словах Дзяніса

Талпека, прэс-сакратара НПГ, на атрымаў адказ

Салігорцы ўжо не аднойчы зъяўрталіся да ўладаў з просльбай назваць адну з вуліц гораду ў гонар вядомага беларускага пісьменьnika. У 2005 годзе мясцовыя маладзёны нават сабралі неаклыкі сомніў подпісаў жыхароў гораду над адпаведным зваротам.

"Адна з вуліц у гэтым мікрараёне можа быць названая ў гонар Васіля Быкава", — гаворыцца ў лісьце.

мінулым тыдні прафсаюз за подпісам Аляксандра машэўскага, старшыні горскага райвыканкама, ведамі, што ў 2009 ў Салігорску плянун будаўніцтва новага раёна. На паседжанні дэпутатаў народных бранынкі абгавораць, вузь новыя вуліцы.

Міністэрства юстицы ініцыятуў зварот да Камітэта па правах чалавека ААН.

AАН разгледзіць скаргі Мархоткі

Грамадзкі актыўіст і прадтсайнік Беларускага Хэльсінскага Камітэту па правах чалавека ў Салігорскім рэгіёне адтрымаў адказ ад Камітэту па правах чалавека Арганізацыі Аб'яднаных Нацый (КПЧ ААН).

Леанід Мархотка накіраваў у КПЧ ААН чатыры скаргі, датычныя накладаньня на яго адміністрацыйных спагнаньняў, публічнай дэманстрацыі сценаў з прыватнага жыцця і проблемы з падпіскай на газету "Народная Воля".

Паводле міжнародных правілаў заяўнік, першым зъяўрнуцца да КПЧ ААН, мусіць прайсці ўсе нацыянальныя судовыя інстанцыі. Але ж беларускія суды адмовіліся задаволіць скаргі праваабаронца і ў выніку адпаведныя паведамленыя былі накіраваны ў Камітэт па правах чалавека ААН. Усе чатыры паведамленыя былі разгледжаны Прадстаўніцтвам ААН у Беларусі і накіраваны ў КПЧ (Жэнэва, Швайцарыя). Азнаёміўшыся з матэрыяламі Камісіі прыме рашэнні па дадзеным скаргам.

Што праўда, Камісія можа дадаткова зъяўрнуцца за тулмачэннямі да ўраду Беларусі і яшчэ раз да заяўніка, таму гэткая працэдура можа цягнуцца да трох гадоў.

Зноў штрафуюць

Камісія па справах непаўнагодовых салігорскага выканкаму 24 сакавіка прыняла рашэнне пакараць штрафам моладзевых актыўістаў Хрысьціну Самойлову, Рыгора Астапеню і Івана Шылу ды ягонага бацьку Уладзімера.

За ўдзел у акцыі салідарнасці з асуджанымі прыдпрымальнікамі, Хрысьціна Самойлава і Іван Шыла атрымалі па 875 тысяч бел.рублёў, Рыгор Астапеня - 700 тысяч бел.рублёў, бацька Ільлі і Івана Шыла, Уладзімер за "кецкае выхаванье дзяцей" мусіць сплаціць штраф 525 тысяч бел.рублёў.

Вінаградная лаза

заменіць помнік Леніну

Канцэпцыя праекту Горад-Сад уражвае сваёй казачна-рамантычнай ськіраванасцю, якая адлюстроўваеца ў назвах асобных участкаў гарадзкога абшару і вычварнасці архітэктурных рашэнняў.

Праект нагадвае малюнак дзіцяці на тэму «Горад будучыні» — даволі-такі складана уявіць замест сумнага гарадскога пэйзажу такія нечакана-вясёлыя будынкі. У Салігорску зъяўляецца Пляцоўка сонечных зайчыкаў, Алея гукаючых трубак (сипяваючых съязгоў), Каскад фантанаў, Стылізаваны вятрак, Парк чатирох стыхій. Ну а на месцы помніка Леніну зъяўліца Каланада, увітая вінаграднай лазой.

Перавод стрэлак назад

цяперашняга года, падтрымаў прапанову апарату дырэкцыі аб вяртанні прадпрыемству гістарычнай назвы. Пасля адпаведных узгадненій і съцвярджэнняў у самыя бліжэйшыя месяцы ААТ "Салігорскпрамбуд" будзе пераназваны ў ордэна Кастрычніцкай Рэвалюцыі ААТ "Будаўнічы трэст № 3".

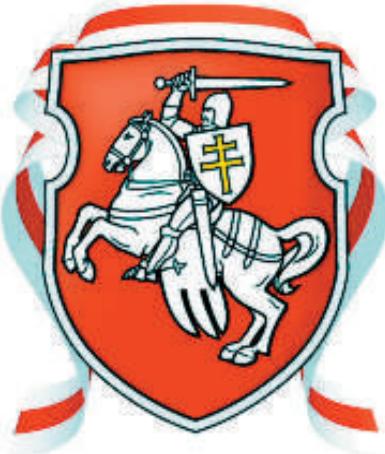
Гэтую высокую урадавую узнагароду калектыву будтрэста № 3 Міністэрства прамысловасці і будаўніцтвы БССР атрымаў 24 сакавіка 1981 года. У 1997-м прадпрыемства было рэарганізавана ў ААТ "Салігорскпрамбуд". І вось — чарговы загад часу, які — паводле законаў фізічных — рухаецца наперад, а па законах ідэалагічных — назад.

Вядома, аднаўлены гістарычны аўектывунасці часцяком бывае сапраўды неабходным — у дадзеным ж выпадку выклікае толькі зьдзіўленыне, якое, зрэшты, пры жаданні можна ураўнаважыць пастулатамі новай, то бок добра забытай старой, ідэалёгіі.

Рашэнне аб пераназванні прадпрыемства можна, мабыць, назваць адным з самых нестандартных і нечаканых зъмен, адбываючыхся ў перыяд бурнай падрыхтоўкі горада да маючага адбыцца "грандыёзнага" юбілею. Ці то яшчэ будзе...

Збор акцыянероў ААТ "Салігорскпрамбуд", які адбыўся 14 сакавіка

ААЕÀДÓÑÊÀÉ ІÀДÍÄГÀÉ ДÝÑIÓÁËIÖÜ

А мне та што?

Напэўна менавіта такое пытаньне можа ўзьнікнуць ў звычайнага салігорца што да 90-годзьдзя БНР.

Тым ня менш у гэтым нумары мы паспрабуем давесці гісторычную важнасць гэтае даты для цяперашняга пакалення беларусаў, усьведамляючы якую шараговому грамадзяніну Рэспублікі Беларусь будзе значна прасьцей зразумець сваю нацыянальную адметнасць і істотнасць прыналежнасці да сапраўды незалежнай краіны.

Улічваючы шырокасць тэм і абмераванасць памеру газэты мы ня станем перагружаць чытача бясконцымі гісторычнымі даведкамі, а спынемся на найбольш цікавых і істотных момантах стварэння незалежнай краіны пад назовай Беларусь.

25 САКАВІКА 1918

У ноч з 24 на 25 сакавіка 1918 году Рада БНР прыняла пастанову аб незалежнасці Беларусі.

Вытрымкі з III Устаўной граматы БНР: Цяпер мы, Рада Беларускай Народнай Рэспублікі, съкідаем з роднага краю апошнє ярмо дзяржаўнай залежнасці, якое гвалтам накінулі расейскія цары на наші вольны і незалежны край.

Ад гэтага часу Беларуская Народная Рэспубліка абвішаецца незалежнаю вольнаю дзяржавай...

Беларуская Народная Рэспубліка павінна абвіць усе землі, дзе жыве і мае лічбенну перавагу беларускі народ, а ўласна: Магілёўшчыну, беларускія часці Меничыны, Гарадзенічыны (з Горадні, Беластокам і інш.), Віленічыны, Віцебічыны, Смаленічыны і сумежных часціц суседніх губэрняў, заселеных беларусамі...

Абвішаючы аб незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі, Рада яе пакладае свае надзеі на тое, што ўсе любчыя волю народы дапамогуць беларускаму народу ў поўнай меры зьдзейсніць яго палітычна дзяржаўны ідэал.

Пячатка БНР

Першы ўрад БНР - Народны Сакратарыят: (злева направа, сядзяць) Але́сь Бурбіс, Іван Серада, Язэп Варонка (старшыня), Васіль Захарка; (стаяць) Аркадзь Смоліч, Пётра Крэчэчукскі, Кастусь Езавітаў, Антон Аўсянік, Лявон Заяц

Шыльда вайскова-дипломатычнай місіі БНР у Латвіі і Эстоніі

Даведка Вікіпэдыі

Сусьеветна вядомая вітрутальная энцыклапедыя Вікіпэдыя дае наступную інфармацыю пра БНР

Беларуская Народная Рэспубліка (БНР) - палітычнае ўтварэнне пачатку XX стагодзьдзя на тэрыторыі сучаснай Беларусі, якое прэтэндавала на дзяржаўнасць. Галоўным кіраўнічым органам з'яўлялася **Рада**. **Незалежнасць** БНР афіційна Радай ноччу на 25 сакавіка 1918 году. **Дзяржаўная і абавязковая мова:** беларуская (з 28.4.1918).

Атрыбуты дзяржаўнасці: Часовая канстытуцыя (11.10.1918), пячатка БНР (з 28.4.1918), бел-чырвона-белы сцяг і герб Пагоня (з чэрвеня 1918). Былі выпушчаны паштарты грамадзян БНР (лета 1918).

Выкананічым органам быў Народны сакратарыят, з 11 кастрычніка 1918 перайменаваны ў Раду народных міністраў. Месца паседжанняў ураду: Менск, Гародня (са сінегня 1918).

Дэ-факта БНР прызналі Армэнія, Аўстрый, Грузія, Данія, Латвія, Літва, Турцыя, Польшча, Украіна, Фінляндія, Чэхаславакія, Эстонія, некаторыя дасьледчыкі лічаць што і Савецкая Расея, гледзячы на тэатральна зробленую СССР перадачу паўнамоцтваў Рады БНР ураду БССР у 1925. **Дэ-юрэ** - Армэнія, Грузія, Латвія, Літва, Турцыя, Украіна, Фінляндія, Чэхаславакія, Эстонія, магчыма Савецкая Расея.

У выніку недастатковага ўзроўню арганізаціі, недахопу ўзброеных фармаванняў і інш. дзяржаўныя органы з'янічаныя альбо эмігравалі за мяжу. Рада БНР працягвае сваю дзейнасць на эміграцыі ў наш час.

Дзень абвішчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі с'вяткуюцца часткай беларусаў як Дзень Волі.

90 АДА

Палітыка па змоўчваньню

У 30-я гады пачынае мэтанакіравана праводзіцца палітыка па змоўчванню альбо фальсифікацыі фактаў зь дзеянасці ўраду БНР.

Пасля дзесяцігоддзя замоўчваньня нават самога факту існавання БНР распад СССР, першыя крокі дэмакратызацыі, раскрыццё фондаў спецховішчаў выклікалі сапраўдны “бум” навуковых даследваньняў у пачатку 90-х гадоў.

Гісторыю БНР упрешыню за доўгія гады пачынаюць вывучаць у школе, сцяг і герб БНР становяцца афіцыйнымі сымбаліямі РБ, беларуская мова набывае статус дзяржаўнай.

З прыходам да ўлады А. Лукашэнкі палітыка змоўчвання гісторыі БНР аднаўляецца. Вывучэнне адных з найважнейшых падзеі у гісторыі Беларусі зводзіцца да невялікай згадкі ў школьніх пдаручніках. Дзяржаўны бел-чырвона-белы сцяг і герб “Пагоня” зноўку зъмяняюцца на савецкія падкарэктаваныя сымбалі. Беларуская мова выціскаецца з афіцыйнага ўжытку. Дзяржаўнай мовай фактычна становіцца расейская.

Дзень Волі

Штогод 25 сакавіка беларусы зьбіраюцца ў цэнтры Менску пад нацыянальнымі сцягамі.

Найвялікшае съвята незалежнасці адзначаецца беларускім дыяспарамі па ўсім свеце. Традыцыйная масавыя шэсці з гэтае нагоды адбываюцца і ў Менску. Нажаль афіцыйныя ўлады пакуль не признаюць гэтае съвята, называючы яго апазыцыйным і ўсяляк перашкаджаючы яго правядзенню.

Нацыянальныя сілы Беларусі заклікаюць усіх суайчыннікаў разам адзначыць 90-я ўгодкі абвяшэння Незалежнасці БНР. Вулічныя акцыі з гэтае нагоды адбудуцца ў цэнтры Менску 25 сакавіка.

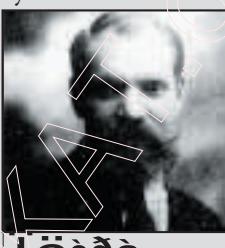
Старшыні Рады БНР

Галоўнымі кіраунічымі органамі БНР зяўлялася Рада.

У выніку акупацыі Рада была вымушана эміграваць і працягвае сваю дзейнасць ў эміграцыі (www.radabnr.org) да цяперашняга моманту.

Ві Нада́а
Старшыня рады
у 1918 - 1919 гг.

**І ёдà
Еду-ўуñеi**
Старшыня рады
у 1919 - 1928 гг.

**Антоñію
Слобода**
Старшыня рады
у 1928 - 1943 гг.

**І ёдà
Аада І-йе**
Старшыня рады
у 1944 - 1970 гг.

Аідзю́нде
Адміністрація
Старшыня рады
у 1970 - 1982 гг.

Всцілі Надэждi
Старшыня рады
у 1982 - 1997 гг.

**Іакуб
Чичикоў**
З'яўляецца
Старшынёй
рады з 1997 г.
да цяперашняга
моманту

Дзяржаўны сцяг БНР

Незалежнасць БНР прызнала у свеце

БНР пасыпелі признаць больш за дзесятак краін-суседзяў.

Міжнароднае признаньне было самай важнай праблемай нанава створанай Рэспублікі і, у першую чаргу, дзяржавамі – суседзямі. Да-факта БНР прызналі Польшчу і Савецкую Расею. Асабліва моцным ударам для Расеі стала прызнаньне БНР Украінай, што вельмі моцна напалахала бальшавікоў.

Не было б БНР, не было б і РБ

Утварэныне Беларускай Народнай рэспублікі на пачатку XX ст. стала лёсавызначальным для беларусаў.

З вышыні XXI ст. відавочна, што ўтварэныне БНР і абавязаньне яе незалежнасці сталі тым стымулам, які прымусіў расейскіх бальшавікоў абвесціць пра ўтварэныне БССР, пераемніцай якой з'яўляецца цяперашняя Рэспубліка Беларусь.

Як сцвярджае Івонка Сурвілла, Старшыня рады БНР у эміграцыі з 1997 году: “Устаўная Граматы БНР, і менавіта Акт 25-га Сакавіка, ёсьць найболыши кантоўнымі дакументамі ў гісторыі беларускага народа. Бязь іх Беларусаў магчыма ўжо не было-б на гэтым свеце.”

Вацлаў Ластоўскі

“Ні польскіх паноў, ні маскоўскіх камуністаў”.

Такім стаў лёзунг нацыянальных сілаў, што падтрымалі Вацлава Ластоўскага, кірауніка Рады міністраў БНР у 1919-1923 гадох.

Ад 1928 году Вацлав Ластоўскі – акадэмік і сакратар Інбелкульты і Акадэміі навук БССР. Арыштаваны на 5 год ў 1930. Паўторна арыштаваны ў 1937г. 23 студзеня 1938 годзе яго расстралілі.

ЧАРГІНЕЦ ЗЬНЯВАЖЫЙ ПАМЯТЬ НАТАЛЬЛІ АРСЕНЬНЕВАЙ

«Форма, па якой мы вызначаем сацыяльна-значную літаратуру, састарэла», — заявіў кіраўнік саюзу пісьменьнікаў Мікалай Чаргінец.

Паводле Чаргніца, «група людзей, што негатыўна ставяцца да дзяржавы і ўлады, прапанавала ўнесці ў пералік сацыяльна-значнай літаратуры 6-ці ці 8-мі томнік Ларысы Геніуш, фашысцкага прыхвастання Арсеневу, і сямітомнік Законьнікава, у якога і двух тамоў не назывіраецца». Для зъмяненьня такой сітуацыі пісьменьнік пропанаваў стварыць грамадскую раду, якая вызначыць пералік сацыяльна-значнай літаратуры, каб людзі на месцы займаліся агітацыяй і пропагандай такой літаратуры.

АД АКАДЭМІИ НАВУК ДА ПЛОШЧЫ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ

У Менску прайшло паседжанье аргкамітету па падрыхтоўцы «Чарнобыльскага шляху». Вызначаны час правядзення і маршрут акцыі.

Прынятае рашэнне прызнаць збор удзельнікаў мерапрыемства 26 красавіка а 14 гадзіне каля Акадэміі Навук. Шэсцьце плянуецца ладзіць па галоўным праспэкце да плошчы Незалежнасці.

Сёлетні «Чарнобыльскі шлях» вырашана правесці пад лёзунгамі нязгоды з будаўніцтвам АЭС без грамадзкага абмеркавання і контролю, патрабавання належнай аховы здароўя насельніцтва і супраць адмены сацыяльных гарантый пацярпелым ад катастрофы, у тым ліку ліквідаторам.

МАСАВЫЯ ПЕРАТРУСЫ Ў ЖУРНАЛІСТАЎ РАДЫЁ «РАЦЫЯ», «БЕЛСАТУ», «ЭУРАРАДЫЁ»

27 сакавіка між 8-й і 9-й гадзінамі ранку КДБ уварвалася на кватэры ўсіх журналістаў і аўтараў, якія працавалі ў Беларусі для тэлеканалу «Белсат». Ім ставяць абавінавачваныні ў зънявазе презыдэнта Лукашэнкі. У той самы час адбыліся ператрусы ў журналістаў радыё «Рацыя», Эўрапейскага радыё для Беларусі ў Менску, Гомелі, Віцебску, Берасці, Бабруйску, Бярозе, Горадні, Магілёве, Пінску.

Сълед за кватэрамі незалежных журналістаў ператрусы пачалі праводзіць уофісах грамадзкіх арганізацый і партый. Як стала вядома ПЦ «Вясна», у Городні адбыліся ператрусы ў офісе Партыі БНФ і грамадскага аўяднання «Пагоня». Магілёўскія праваабаронцы паведамляюць, што КДБ ачапіла дом грамадскіх ініцыятыв «Кола сяброў». У Баранавічах адбыўся ператрус на кватэры намесніка галоўнага рэдактара незалежнай газеты «Інтэкспрэс» Алеся Белага. Сканфікаваны сістэмны блок. У Берасці абшукалі кватэру журналісткі Наталіі Чухно.

Як бы цынічна і гучала, такім крокам беларускія ўлады ў сваім уяўленыні ствараюць новую прастору для дыялогу. 27-га адбыліся ператрусы, а 28-га — міністар замежных спраў С.Мартынаў заявіў, што Беларусь гатовая да канструктыўнага дыялогу з ЗША. Гэта прыклад цынічнай постсавецкай сілавой палітыкі між іншымі съведчыць, што жорсткі аўтарытаратизм у Беларусі дапаўняецца яўнай шантажысцкай палітыкай дзяржавы.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ СЪЯГ МОЖА БЫЦЬ ПРЫЗНАНЬ

Міністэрства культуры разглядае зварот грамадскасці аб наданні бел-чырвона-белому съягу статусу нематэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці.

З пропановай уключыць бел-чырвона-белы съяг у Дзяржаўны спіс нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцяў Рэспублікі Беларусь звязаны з старшыні грамадскага аўяднання «Беларуское добрахвотнае таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры» Антон Астаповіч ў сувязі з 90-годдзем аўвяшчэння Беларускай Народнай Рэспублікі.

У адказе на адозву грамадскасці намеснік міністра культуры Уладзімір Грыдзюшка паведаміў, што пропанова таварыства накіравана ў Інстытут гісторыі і Інстытут масацтвазнаўства, этнографіі і фальклору імя Кандрата Крапівы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

25 сакавіка была жорстка разагнана акцыя прымеркаваная да 90 годзьдзя БНР. Людзей часта валілі на зямлю, вырывалі з рук съягі, ламалі дрэўцы штандараў. Некаторых запіхвалі ў аўтазакі ўжо з акрываўленымі тварамі, як то было з фотакарэспандэнтам «НН» Андрэем Лянкевічам, маладафонтаўцам Артуром Фінькевічам. Вечарам 25-га зь міліцыі адпусцілі толькі непаўнагодзініх. Агулам у пастарункі Менску было дастаўлена больш за сто чалавек.

НОВЫЯ АХВЯРЫ «ЖЫВЫХ ШЧЫТОЎ»

Удзельнікам падзеі 2 сакавіка, можна сказаць, пашанцавала, калі параўноўваць з «жывым шчытом», зладжанага 7 кастрычніка 2007 году.

Вось вытрымкі з расказаў пацярпелых удзельнікаў «жывога шчыта»: Калі пад'ехалі да супрацоўнікаў ДАІ, адзін з іх выбег з накіраваным у наш бок пісталетам. Я спыніўся, і, не паспеў анічога зразумець, як ад моцнага ўдару ззаду наш аўтамабіль уляцеў у фуру, якая стаяла наперадзе... «Хуткая» прыехала толькі праз 20?30 хвілін. У дзявяцітай больніцы ў маёй жонкі вызначылі пералом ключыцы... Як аказалася пазней, у нея толькі была зламаная ключыца з зрушэннем, але і зрушылася 9?ая хрыбетка, зламаная верхняя чвэртка грудзіны, моцныя ўдары рэбраў.

пацярпелых удзельнікаў «жывога шчыта»: Калі пад'ехалі да супрацоўнікаў ДАІ, адзін з іх выбег з накіраваным у наш бок пісталетам. Я спыніўся, і, не паспеў анічога зразумець, як ад моцнага ўдару ззаду наш аўтамабіль уляцеў у фуру, якая стаяла наперадзе... «Хуткая» прыехала толькі праз 20?30 хвілін. У дзявяцітай больніцы ў маёй жонкі вызначылі пералом ключыцы... Як аказалася пазней, у нея толькі была зламаная ключыца з зрушэннем, але і зрушылася 9?ая хрыбетка, зламаная верхняя чвэртка грудзіны, моцныя ўдары рэбраў.

ПРЕЗЕНТАЦЫЯ “ІМЁНАУ СВАБОДЫ” У САЛІГОРСКУ

Вядомы беларускі пісьменьнік, паэт і літаратар Уладзімір Арлоў прэзентаваў сваю апошнюю кнігу “Імёны Свабоды” у Салігорску. У сустрэчы таксама прамаў удзел старшыня апальнага Саюзу беларускіх пісьменьнікаў Але́сь Пашкевіч.

Прэзэнтацыя мусіла адбыцца яшчэ месяц таму ў адной са школ граду, але ж мясцовыя ўлады не дали на гэта дазволу. Пасля сустрэча была перанесена з-за съмерці Ірыны Казулінай, жонкі эксп-кандидата ў прэзыдэнты Аляксандра Казуліна. Нарэшце сустрэчу было вырашана правесыці ў Касцёле Святога Францішка. Але ж і тут у апошні момент у памяшканні было адмоўлена. Як стала вядома, у справу ўмышаўся камітэт па спраўах рэлігіі. Тым ня менш сустрэча зь пісьменьнікамі адбылася на сядзібе Таварыства беларускай мовы.

- Што да кніжкі “Імёны Свабоды”, дык мне вельмі хадзелася разрушыць міт пра гэтую пакорнасць і таперантнасць беларускага народа. Думаю, прачытаўши яе кожны зможа ў гэтым пераканацца сам, - сказаў Уладзімер.

Напрыканцы ўсе жадаючыя маглі набыць сабе кнігі з аўтарскімі подпісамі. Акрамя такго з ласкавай згоды аўтараў некалькі кніжак былі прэзентаваны ў бібліятэку ТБМ, а таксама моладзевым арганізатарам сустрэчы.

Але́сь Міхалок

АУДЫЁКНІГІ

шукайце ў музычных крамах ці замаўляйце праз www.knihinet

Джордж Оруэл Фэрма, 1984

Джордж Оруэл — ангельскі пісьменьнік і публіцыст, вядомы сваімі антыфашистскімі і антыкамуністычнымі перакананнямі.

У рамане “1984” Оруэл выявіў будучую сусветную супольнасць як татальны герархічны лад, пранізаны страхам і нянавісцю. Менавіта ў гэтым рамане ўпершыню прагучала знакамітае выслоўе “Вялікі брат глядзіць на цябе”, а таксама наватворы “дзівюхдумства” альбо “думзлачынства”.

Чытае Валер Будзевіч

Уладзімер Арлоў Час чумы

У цэнтры дзеяньня аповесыці знаходзіцца выдатны беларускі паэт эпохі Рэнэансу Мікола Гусоўскі.

У ахопленым чумой Рыме ён завяршае геніяльную “Песьню пра зубра” і спрабуе ўратаваць ад съмерці сваю каханую Франчэску.

Чытае Леанід Дзяркач

Героі аднаго з самых яркіх фільмаў Эміра Кустурыцы «Чорная котка, белы кот» цяпер будуць размаўляць галасамі беларускіх музыкаў Алега Хаменкі і Аляксандра Куллінковіча.

Сканчаеца праца над беларускім агучаннем стужкі балканскага рэжысэра. Розніца ад ранейшых падобных праектаў гэты будзе найперш поўнай легальнасцю. Завадатары праекту кажуць, што на «агучку» была атрыманая ліцензія і прадавацца дыскі з «Чорнай коткай...» будуць ў беларускіх дыскарнях цалкам афіцыйна пад беларускай вокладкай.

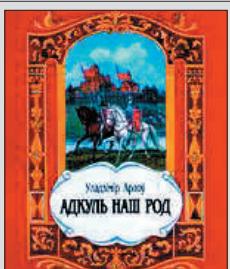
Над беларускай «агучкай» фільма Кустурыцы працуе зь дзясятак людзей. Пераклад рабіў выпускнік філфаку Віталь Зыблюк, тэкст рэдагаваў паэт Андрэй Хадановіч, а ролі агучвалі вядомыя беларускія музыкі і акцёры. Пры гэтым бюджэт праекту — нульавы. Для лідэра гурта Neuro Dubel Аляксандра Куллінковіча гэта быў першы досьвед «агучкі» ролі ў мастацкім кіно, і ён нават мае намер працягнуць такую акцёрскую кар'еру:

- Мне вельмі спадабалася, і я бы з задавальненем працягнуў. Мне не спадабаўся «Шрэк» па-беларуску. Мне, рускамоўнаму чалавеку, падалося, што шмат згублілася праз пераклад. Фільмы ж Кустурыцы вельмі блізкія нам па духу і па сутнасці. «Чорная котка, белы кот» станеца першым замежным фільмам, агучаным па-беларуску, які будзе прадавацца ў дыскарнях.

Уладзімер Арлоў Адкуль наш род

З гэтае кнігі вашыя дзеяці даведаюцца пра мінулае Беларусі, пачынаючы ад тых часоў, калі на нашай зямлі зьявіліся першыя людзі.

Кніга раскажа пра бітвы, у якіх нашыя прадзеды атрымалі выдатныя перамогі, пазнаёміць са знакамітымі людзьмі, якія на ўесь съвет праславілі Беларусь. Сярод герояў кнігі - правадыры паўстанцаў Тадэвуш Касцюшко і Кастьес Каціноўскі, пісьменьнікі Францішак Багушэвіч і Максім Багдановіч... Прачытаўши гэту кнігу, ты ўжо ніколі не забудзешся, адкуль твой род.

Чытае аўтар

Хадановіч Андрэй Абменьнік

У аўдыёальбоме “Абменьнік” увайшлі трывіцаць пяць твораў, якія начытаў Андрэй Хадановіч.

Дзымітры Дзымітрыёў: “Выдатныя вершы шасьці аўтараў: самога спадара Хадановіча, таксама яго пераклады з пяці іншых моваў. На мой погляд, кожны аўтар розны, але ўсе яны прасякнутыя менавіта гэтай шырасцю, якую я адчуваю ў кожную сэкунду праслушоўвання.”

Чытае аўтар

“Чорная котка, белы кот”
Цяпер па-беларуску

А ты падпісаўся?

Каб рэгулярна атрымліваць газэту "Свабодны Салігорск" у сваю паштовую скрыню, калі ласка, паведаміце свой адрас па тэлефонах:

+375 29 3700204

+375 33 6325851

+375 29 6151046

ці на e-mail:

salihorsk@gmail.com

Вы будзеце атрымліваць газэту два разы на месяц. Падпіска **абсалютна бясплатная**.

Мы чакаем вашыя адрасы!

АДКРЫТЫ ЛІСТ ДА МТС

Паважаны Уладзімір Сігізмундавіч, звяртаюся да

Вас як да генэральнага дырэктара СТАА "Мабіль-
ныя Тэлесістэмі" зь вельмі важным для беларусаў пытаньнем і прапаноўваю.

Ваша кампанія працуе на беларускім рынку ўжо шмат гадоў і зарэкамэндавала сябе, як вельмі адказны і прафесійны партнэр. Тым ня менш мяне, як беларускамоўнага карыстальніка паслуг Вашай сеткі, вельмі хвалюе адсутнасць магчымасці паян-
вартасна атрымліваць паслугі Вашай кампаніі на сваёй роднай мове.

Паводле артыкула 17 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь беларуская мова з'яўляецца дзяржаўнаю моваю ў краіне, аднак да гэтуль паслугі вашае кампаніі прадстаўляюцца толькі па расейску ды на ангельскай мове. Вельмі прыемна, што існуе беларускамоў-
ная вэрсія афіцыйнай старонкі Вашай кампаніі ў Інтэрнэце (хоць і ня ўсе яе функ-
цыі даступны ў беларускамоўным варыянце). Аднак большасць карыстальнікаў Вашай сеткі з'яўляюцца ўсё ж такі не наведвальнікамі сайту, а карыстальнікамі га-
ласавых паслуг. Абанэнтская база Вашае кампаніі налічвае больш за трох мільёнаў карыстальнікаў. Натуральная, што вялізарная колькасць зь іх з'яўляюцца носятітамі беларускай мовы. Пад час апошняга перапісу калі 85% насельніцтва роднай мовай назвалі беларускую. Думаю, што сярод карыстальнікаў паслуг Вашае кампаніі гэтыя лічбы будуть падобнымі. Упэўнены, што пачуўшы ў слухаўцы родную мову павага да Вашае кампаніі і жаданыне карыстацца яе паслугамі ў іх толькі ўзрасьце.

Ужо даўно ні для каго не з'яўляецца сакрэтам, што беларуская мова ёсьць знакам элітарнасці. Буйнейшая кампанія съвету пры прасоўванні сваіх прадуктаў на беларускім рынку абраюць беларускую. Сапылягічныя апытаныні і апытаныні на старонках буйнейшых інтрэнэт-сай-
таў съведчаць на карысць беларус-
кай мовы. Да таго ж некаторые ма-
блінныя апаратары сотовай сувязі ў Беларусі ўжо выкарыстоўваюць у сваёй працы з клиентамі беларускую мову.

Таму я заклікаю Вас зрабіць уза-
емавыгадны крок наустрач вашым
кліентам і пашырыць выкары-
станыне беларускай мовы ў нашых
Вамі стасунках. Вельмі спадзяюся,
што ўжо ў найбліжэйшы час гала-
савая інфармацыйная сыстэма МТС
будзе мець магчымасць задаволіць

P.S. Усім каго хвалюе гэтае пытаныне тэкст
гэтага (ці аналягічнага) звароту НЕАБХОД-
НА даслаць па наступных адрасах (не аб-
мякоўвайцесь толькі электроннай поштай і
скарыстацца паслугамі традыцыйнай):

СТАА «Мабільныя Тэлесістэмі»

пр-т Незалежнасці, 95

Мінск, 220043

Рэспубліка Беларусь

Факс: (+375 17) 237-98-89

Email: 0890@mts.by

Таксама трэба скарыстацца формай зварот-
най сувязі кампаніі на яе сайце: <http://www.bel.mts.by/feedback.html>

Рай наведаць

За здаро-
вы лад
жыцця й
супраць
а лъка-
гализму
бескамп-

рамісна агітуе сайт «Цьвярозая Беларусь» (www.nonalcohol.org).

**Міністэрства аховы здароўя та-
кім сайтам магло бы ганарыцца.**

Стваральнікі праекту імкнунца ўсяляк адвадзіць выпівох ад зялёна газеты, а ў тых, хто да алькаголю прыахвоціца яшчэ не пасыпеў, — адбіць усялякую ахвоту нават паспытаць.

Пышнае й часам блытанае славаслоўе суседнічае з ляканічнымі цытатамі гістарычных дзеячоў і няхітрымі здымкамі асаблівасцяў зынешняга выгляду дэклісанавых элемэнтаў.

Сайт аздоблены радаснымі адценнямі памаранчавага соку і мае падкрэслена аскетычны выгляд.

www.nonalcohol.org

Свабодны Салігорск

Газета "Свабодны Салігорск". Выдаецца
клясычным беларускім правапісам. За-
снавана ў верасні 2006 года.

сувязь з рэдакцыяй

Калі ў вас з'явіліся нейкія пытаныні,
то звяртайцца да нас праз:

- тэлефоны:

8(029)3700205 salihorsk@gmail.com

8(029)7530142 gazeta@saligorsk.org

- пошту:

Менская вобласць, г. Салігорск,
а/с 66, 223710

Надрукавана накладам 299 асобнікаў

АПЫТАНЬНЕ СВАБОДЫ

Ці павінен кіраўнік дзяржавы быць пры-
кладам для грамадзян?

так, ва ўсім (1) 74%

так, у працы, але не ў асабістым жыцці
(2) 22%

ня ведаю (3) 2%

